

Billede af, hvorledes det gaar Soldaten, naar han bliver syg. Her i Kjøbenhavn har man et godt Sygehus, og det har man paa de fleste Steder; i Leiren bliver Soldaten, naar han er syg — jeg har selv haft Leilighed til nøiere at undersøge det — behandlet paa en i alle Henseender forsvarlig og betryggende Maade. I Viborg er man i Færd med at begynde Bygningen af et nyt Sygehus; men i Aarhus og Nyborg er Forholdet ikkun meget daarligt. I Aarhus er der vel et Hjælpekøle; thi det oprindelige er nemlig saa lille, at man ikke har kunnet nøies med det; men dette Hjælpekøle har man i 8 Aar maattet skifte 4 Gange, og for Diebliffet er det etableret i et tidligere offentlig Køle. Men foruden dette, som ikke er det daarligste Sygehus, har man det egentlige Sygehus; man har forgjæves gjort Forsøg paa at faae at vide, hvor gammelt det egentlig var, men det var umuligt at faae det at vide, thi det er ældre end alle Memester og maaste endog ældre end alle Dokumenter. Dette kan man desuden se paa den Tilstand, hvori det er, fordi dette Bindingsværks Hus er bygget uden underliggende Stenlag med Tømmeret umiddelbart paa Jorden, og det er længe siden, at man byggede Huse i Kjøbstæderne paa den Maade. Væggene ere ikke Mur, men Ler, opflinet med Straa, Grundtømmeret er pil-raabdent, og Stolperne ere knækkede. Naar man ser Bygningen udvendig fra, viser det sig, at denne Bygning er fuldstændig vinklet og bugtet, at den ligger ud over Gaden, saa at alle Mennesker have faaet Frygt for, at den, naar de gaa forbi den, skal falde over dem, og Udselingerne have faaet Frygt for, at de skal falde sammen over Soldaterne. Ja, det har virkelig været nødvendigt at tage Skjøn over, om det ikke ligesom var usofsvarligt at lade Soldaterne ligge derinde, og paa Grund af dette Skjøn tog man den Beslutning at sære en hel Del Ankere og Jernskinner til for at holde den sammen. Med Hensyn til de enkelte Værelser inde i Bygningen, da er der 9 af dem. De ere ikke meget store, og Forholdet er saaledes, at i 3 af dem er der 600 Kubikfod i de øvrige kun 400 Kubikfod Luft for hver Seng, og paa en enkelt Stue er der kun 300 Kubikfod Luft for hver Seng, hvilket er mindre end, hvad man fordrer for en rask Mand. Ventilationen ser i allerhøjeste Grad slet; nogle Stuer ere fugtige og fulde af Svamp; i andre Stuer ere Loftbræderne saa raadne, at de ikke engang kunne bære Gips, og alle Stuerne ere kun gipsede mellem Bjælkerne. Der er ikke en eneste Væg af alle dem, som findes i Stuerne, der er lige, der er ikke et Vindue, som er fuldstændig tæt, og ikke en Karm, som ikke er mør. Alle Gulvene ere aadne, lappede og raadne, og det er umuligt at kunne hjælpe derpaa, fordi Underlaget er saa raabdent, at der ikke kan gøres Noget ved det. Jeg anser det for overflødig at tilføie, at der naturligvis ikke findes en saadan

Lugusartikel som en Korridor, nei, man gaar igjennem alle Stuerne, og en Isolation af de Syge er derfor fuldstændig umulig; der findes desuden kun een Trappe, som er af Bindingsværk. Dette var nu saa omtrent en Beskrivelse af, hvorledes Sygehuset er i Aarhus; jeg kan nu ikke modstaa Fristelsen til ogsaa at give en lille Smule Beskrivelse af Sygehuset i Nyborg. Jeg antager, at de Herrer, naar de have hørt, hvorledes Sygehuset i Aarhus er, ville tro, at det umulig kan være værre i Nyborg, men det er dog endnu meget værre der. Ja, det Døre af Sygehuset i Nyborg er i Øvrigt ikke saa slem som i Aarhus, men det er de indre Egenstaber eller rettere Mangelen paa indre Egenstaber, som gjør sig gjældende ved Sygehuset i Nyborg. I dette ere Værelserne saa smaa, at Engene maa staa helt oppe i Binduesforbygningen; der findes heller ingen Korridor, og naar man skal ind til den ene Syge, maa man gaa igjennem hos alle de andre. Der findes heller ingen Ventilation, men, hvad der er meget værre, er, at selv om man kunde faae nogle Ventilatorer sat ind, vilde det gjøre mere Skade end Gavn, thi Luften udenfor Sygehuset er meget værre, end den er indenfor, og hvorfor? Fordi der udenfor Bygningen gaar en aaben Rendesten med Urin og opløst Kogjødning fra en Brændevinsbrenner, og bagved Bygningen kommer Røgen fra Nabo-smedens osendeovn. En saadan Luft kan man ikke ønske at bringe ind i et Sygehus. Gulvene ere ikke alene raadne, mine Herrer, men de ere saa raadne, at man ikke kan vadske Gulv paa 1ste Sal, uden at det regner i Stuen, og af den Grund kan man ikke en Gang faae den tilhørlige Renlighed. Badekammer findes der ikke; paa en aaben Gang med 4 Døre staar der et Badekar, og ved Siden af det er der et Kloset. Og naar nu Soldaten i Nyborg Sygehus faar Lov til at komme oven Sengen, hvorledes gaar det ham da? Ja, ellers er der jo ved Hospitaller i Regelen en god, smuk Ørnnegaard, hvor han kan gaa ned og trække frisk Luft, men hvad maa Rekonvalescenten gjøre, dersom han bliver indlagt paa Sygehuset i Nyborg? Han maa spadserere ned i en lille snever Gaard, hvor der aldrig kommer Sol, og hvorledes ere Dugvælskerne? Der er Latriner paa den ene Side, og der er et Digskur paa den anden Side, et Digskur af en saa modbydelig Natur, at der ikke en Gang er Mur i Bund, men der er Jord og Sten, og der er saaledes oprødet af Røtter, at man ikke tør lægge Egene derhen uden at frygte for, at de skulle blive spist op. Saaledes er Forholdet, og denne Gaard af denne Vestsidenshed er fælles for Soldaterne og fælles for Smeden, der bor ved Siden af, som har Lov til igjennem den at udføre sine Latriner og sine andre Uhumffigheder. Se, mine Herrer! denne Gaardsplads er det Sted, hvor Soldaten efter sin Sygdom skal gaa ned og samle Kræfter og trække frisk Luft. Jeg spørger